

РЕШЕНИЕ

№ 3

гр. Варна, 03.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на
тринадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния
състав:

Председател: Георги Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Ели К. Тодорова
като разгледа докладваното от Николина П. Дамянова Въззивно търговско
дело № 20233001000514 по описа за 2023 година
за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е въззивно, по реда на чл. 258 и сл. ГПК, образувано по жалба на ЗАД „ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД – гр. София, ЕИК 200299615, представлявано по пълномощие от юрк. А. С., срещу решение № 289/23.06.2023г., постановено по т.д. № 709/2021г. по описа на Варненски окръжен съд, в частта, с която въззивникът е осъден да заплати на Ю. Р. Х. от гр. Д., сумата 38 000лв., представляваща обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се във физически болки и страдания, негативни психически преживявания и емоционален стрес, вследствие на ПТП, настъпило на 31.08.2020 г. по пътя гр. Варна – с. Въглен на кръстовището на с. Долище, по вина на Г. Б. Д. като водач на лек автомобил „Мазда 6“, с рег. № В 0900 ВР, чиято отговорност към момента на инцидента е застрахована при ответника по задължителна застраховка “Гражданска отговорност“ със срок на действие от 31.07.2020г. до 30.07.2021г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 22.02.2021г., (датата на предявяване на застрахователната претенция), до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 432 от КЗ и чл. 86 от ЗЗД.

Поддържайки доводи за неправилност на първоинстанционното

решението в обжалваната част въззивникът моли за неговата отмяна и постановяване на друго, с което исковете да бъдат отхвърлени изцяло. Основното оплакване е за неправилно приложение на материалния закон – чл. 52 ЗЗД, допуснато от първоинстанционния съд при определяне на обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени вреди в размер на 50 000 лв., /преди приспадане на доброволно заплатената от застрахователя сума за обезщетение/, което, според въззивника, е изключително завишено с оглед установените в хода на процеса вреди и е в разрез с принципа на справедливост. Оспорва се правилността на извода на окръжния съд за неоснователност на възражението на ответното дружество по чл. 51, ал. 2 ЗЗД за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия, поради това, че е бил без поставен предпазен колан, като се излага, че следва да бъде определен принос най-малко в равна степен на този на застрахования водач.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК, от легитимирано лице, чрез надлежно упълномощен процесуален представител, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, при наличие на правен интерес от обжалване, и е процесуално допустима.

В молба вх. № 8522/11.12.2023г., подадена преди датата на насроченото открито съдебно заседание, процесуалният представител на въззивника заявява, че поддържа въззивна жалба, претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на представителя на насрещната страна.

Въззиваемият Ю. Р. Х., представляван от адв. М. П. от ДАК, представя отговор в срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК, в който е изразено становище за неоснователност на жалбата, като това становище се поддържа и по същество в съдебно заседание.

Страните не са направили доказателствени искания пред тази инстанция.

За да се произнесе по спора съставът на ВнАпС съобрази следното:

С обжалваното решение Варненският окръжен съд се е произнесъл по осъдителни искове с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86 ЗЗД, предявени от Ю. Р. Х. от гр. Добрич срещу „ЗАД ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД- гр. София, за присъждане на обезщетение в размер на 43 000 лв. за претърпени от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се във физически болки и страдания, негативни психически преживявания и емоционален стрес, вследствие на ПТП, настъпило на 31.08.2020 г. по пътя гр. Варна – с. Вълген на кръстовището на с. Долище, виновно причинено от Г. Б. Д. като водач на л. а. „Мазда 6“, с рег. № В 0900 ВР, застрахован при ответника за “Гражданска отговорност на автомобилистите“ към датата на ПТП, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на застрахователното събитие до окончателното изплащане на задължението.

Решението на ОС– гр. Варна, с което осъдителните искове са частично

уважени, е валидно по критериите, възприемани в мотивите към ТР № 1/2011г. от 10.02.2012г. по тълк. д. № 1/2011г. на ОСГТК на ВКС, като постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, и съдържащо реквизитите по чл. 236 ГПК. Същото е допустимо в обжалваната част- налице са всички предвидени от закона предпоставки и липсват процесуални пречки за възникване и надлежно упражняване на правото на иск, включително и специалните такива съгласно приложимия КЗ, в сила от 01.01.2016г.

Предвид указанията по приложение на процесуалния закон по т. 1 от ТР № 1/09.12.2013г. по т. д. № 1/2013г. на ВКС, ОСГТК, във връзка с чл. 269, ал. 1 ГПК, извън задължението за служебно произнасяне по валидността и допустимостта на решението и проверката за правилност относно допуснати нарушения на императивни материалноправни норми от първата инстанция, въззивният съд е ограничен по останалите въпроси от посоченото в жалбата.

Не се спори между страните и се установява от представените с исковата молба писмени доказателства, че за увреждащия автомобил е била сключена с ответното дружество задължителна застраховка „ГО на автомобилистите“, обективирана в застр. полица № 30120002115948, че на 26.11.2021г. ищецът е отправил писмена застрахователна претенция пред „Зад ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД за обезщетяване на имуществени и неимуществени вреди в общ размер на 94 000лв., както и че по заведената щета по тази претенция застрахователят е изплатил 12 000 лв. за претърпените неимуществени вреди и 2 702.62 лв.–за имуществени вреди.

Релевантните въпроси във връзка с процесния деликт относно извършване на деянието, неговата противоправност и виновността на водача на застрахования увреждащ автомобил, за причиняване на вреди на ищеца, по непредпазливост, са разрешени със задължителна за гражданския съд сила с по силата на одобрено от наказателния съд споразумение по НОХД № 1310/2021 г. по описа на РС- Варна, с което Г. Б. Д. е призната за виновна в това, че на 31.08.2020 год., на път ВАР.-1081, Варна– с. Въглен на кръстовището на с. Долище, при управление на моторно превозно средство– лек автомобил „Мазда“, модел „б“ с рег. № В 09 00 ВР, извършила престъпление по чл. 343, ал. 3, пр. 3-то, б., а“, пр. 2-ро, вр. чл.343, ал.1, б. „б“, пр. 2-ро като нарушила правилата за движение по ЗДвП, а именно: чл. 6 от ЗДвП; чл. 46, ал. 1 от ППЗДвП; чл. 46, ал. 3 от ППЗДвП; чл. 51, ал.1 от ППЗДвП; чл. 63, ал. 2, т. 1 от ППЗДвП; чл. 20, ал. 2 от ЗДвП; чл. 47 от ЗДвП и по непредпазливост причинила средна телесна повреда на повече от едно лице – на Й. Г. Й. и на ищеца Ю. Р. Х., последната изразяваща се в счупване на дясната раменна кост, обусловило трайно затрудняване на движенията на дясната ръка за период по-голям от един месец.

Първият спорен въпрос, за разрешаване на които е сезиран въззивният съд, е свързан с размера на обезщетението за неимуществени вреди, подлежащо на определяне по правилото на чл. 52 ЗЗД.

Настоящият съдебен състав намира, че приетата за установена от окръжния съд фактическа обстановка относно полученото от ищеца физическо увреждане, за което се претендира обезщетение, вида и интензитета на претърпените от това увреждане болки, страдания и други негативни преживявания, е резултат от правилна съвкупната преценка на събраните в хода на производството доказателства, обсъдени по съответните правила на ГПК, поради което няма основание да не бъде възприета изцяло.

За пълнота, следва да се посочи, че за установимите от събраните доказателства други телесни повреди (разкъсно-контузни рани и кръвонасядане), различни от средната телесна повреда, за причиняването на които е признат за виновен, с акт на наказателния съд, водачът на застрахования автомобил, ищецът не претендира обезщетение с оглед изричното изявление в допълнителната искова молба, че главната искова претенция е за обезщетяване на неимуществени вреди, претърпени вследствие счупване на горен крайник раменна кост (хумерус), закрито, в дясно. Това изявление е направено по повод твърдения на ответника „ЗАД ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД- гр. София в подадения в срок отговор, че има неяснота в исковата молба относно това за кои неимуществени вреди в резултат на ПТП ищецът претендира обезщетение.

Безспорно е установено от представената медицинска документация, от споразумението, одобрено от наказателния съд, както и от заключението на назначената от първоинстанционния съд съдебно- медицинската експертиза, че в резултат на процесното застрахователно събитие- ПТП от 31.08.2020г. ищецът, като пътник на задната лява седалка в лек автомобил, е получил счупване на дясната раменна кост- многофрагментно, с разместване на фрагментите, обусловило трайно затруднение в движенията на десния горен крайник за период не по-малък от 5-6 месеца. Проведено е оперативно лечение във връзка със счупването, което протича с болезненост, нарушена функция, нужда от помощ от други лица за период не по-малък от 1-1.5 месеца. Вещото лице, изготвило съдебно – медицинската експертиза, установява при личния преглед на пострадалото лице, че е налице болезненост при движение на десния горен крайник и нарушение на нормалната функция на дясната раменна става, а именно в отвеждането настрани, напред и назад. Според експерта, предвид периода от време, от пътно-транспортното произшествие до момента, ограниченията в нормалната функция на дясната раменна става ще останат завинаги в такъв обем.

Съгласно Експертно решение No 180 / 20.09.2021г., издадено от ТЕЛК „МБАЛ – Добрич“ АД, на ищеца е определена 30 % ТНР за тригодишен период– до 01.09.2024г., с водеща диагноза – „последиси от счупване на горен крайник, с изключение на китката и дланта“. Посочени са и други придружаващи заболявания, които не са свързани с ПТП.

За установяване характера и интензитета на претърпените от ищеца болки, страдания и други негативни преживявания в резултат на получените

телесни увреждания и психотравма, пред първоинстанционния съд са ангажирани и гласни доказателства, като е разпитана свидетелката Б. Х. Х.а-съпруга на ищеца. Поради брачната връзка между свидетелката и ищеца следва да се отчете евентуалната ѝ заинтересованост от изхода на спора, свързана с необходимост от преценка на показанията по правилата на чл. 172 ГПК. Доколкото не се констатира никакво вътрешно противоречие, липса на логика или несъответствие между обстоятелствата, за които се свидетелства, и останалите събрани доказателства, в това число предложените от експерта с медицинско образование изводи, за които се изискват специални знания в мотивационната част на съдебно-медицинската експертиза относно характерните за травматичните увреждания и преживения стрес, физическо състояние и физически, емоционални и психически страдания на пострадалия индивид, няма основание тези показания да не се кредитират.

Въз основа на показанията, преценени във връзка с останалите събрани доказателства, съдът приема за установено, че след процесното ПТП, в резултат на което дясната ръка на ищеца била счупена на няколко места, той бил приет по спешност в МБАЛ „Света Анна – Варна“, след два дни бил опериран, като се наложило да се сложат импланти. След операцията пострадалият изпитвал силни болки, престоят му в болницата бил около един месец, през който нямал придружител и имал сериозни затруднения при елементарни ежедневни дейности. След като го изписали от болницата, ищецът не можел да се самообслужва, да се облича, да се храни сам, тъй като движението му причинявало болки. Той бил в болничен отпуск шест месеца, през които посещавал физиотерапия, както и невролози, ортопеди и психолог. Преди произшествието ищецът нямал проблеми с гнева и с психическото си състояние, а след травмата станал сприхав и избухлив. Към момента все още се събуждал през нощта от болки, имал затруднения при движение, вземал обезболяващи. Започнал по-лека работа от предишната /строител/, но и новата работа като шофьор го затруднявала.

Въз основа на съвкупната преценка на събраните доказателства, обсъдени по-горе в мотивите, съдебният състав намира, че са надлежно са установени следните релевантни факти и обстоятелства за определяне размера на обезщетението, съобразно указанията дадени с ППВС № 4/1968г. по приложението на чл. 52 ЗЗД: възрастта на пострадалия е 52 години към момента на ПТП; степента, характерът и видът на увреждането, посочени по-горе в мотивите, както и наложилата се оперативна интервенция, са обусловило болки и страдания със значителен интензитет, причинили са временна невъзможност за самообслужване и необходимост от активната чужда помощ, в резултат на счупване на дясната раменна кост-многофрагментно, с разместване на фрагментите, обусловило трайно затруднение в движенията на десния горен крайник за период не по-малък от 5-6 месеца. Засегнати са значими за пострадалото лице човешки потребности и поради невъзможно за значителен период да се извършва трудова дейност като тази, която пострадалият е извършвал преди произшествието, а

преживяното събитие е провокирало у пострадалото лице травматичен стрес. Медицинската прогноза е, че пълно подобрение няма да настъпи, а установените към момента на освидетелстването ограничения в нормалната функция на дясната раменна става на ищеца ще останат завинаги в такъв обем.

През 2020г., съгласно официалните данни на НСИ, средностатистическите показатели за едно лице са за общ годишен доход от 7 002 лв. От 07.12.2018г. и към датата на застрахователното събитие лимитът на отговорността на застрахователите за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт са в размер на 10 420 000 лв., независимо от броя на пострадалите лица – чл. 492 КЗ. Към датата на деликта пострадалото лице е в трудоспособна възраст, с постоянна трудова заетост, с местоживеене в деветия по брой на населението град в България – гр. Добрич, областен център. Посочените обстоятелства са показателни за помощните критерий за справедливост на дадения етап на социално – икономическото развитие в страната и социалния статус на семейството, относими към спорния въпрос за размера на обезщетението, тъй като справедливостта не допуска застрахователното плащане да се превръща от средство, заместващо загуба, в средство за извличане на неоправдано обогатяване и промяна в социалното положение и стандарта на живот на получателя на обезщетението - ППВС № 4/68 г.

Като съобрази всички установени факти и обстоятелства, релевантни за определяне размера на обезщетението, съобразно указанията дадени с ППВС № 4/1968г. по приложението на чл. 52 ЗЗД, в това число социалния статус на ищеца, обществения критерий за справедливост на дадения етап на социално – икономическото развитие в страната, лимитите на застрахователни обезщетения, както и предвид обичайната съдебна практика при определяне на обезщетения при деликт с подобен характер и интензитет на вредите, настоящият състав на въззивния съд намира, че справедливият размер по смисъла на чл. 52 ЗЗД в случая е поне в размер на определения от окръжния съд – 50 000 лв. Следователно, като е определил този размер като справедлив паричен еквивалент на неимуществените вреди, които пострадалият е претърпял и ще продължава да търпи в бъдеще, първоинстанционният съд не е допуснал нарушение на чл. 52 ЗЗД. Тази сума се явява адекватна с оглед получените в резултат на ПТП физически увреждания, за обезщетяването на които се претендира обезщетение, и свързаните с тях болки, страдания и други негативни преживявания, техния интензитет и продължителност, установими от събраните доказателства.

Вторият спорен въпрос, за произнасянето по който е сезиран въззивния съд, е по възражението на застрахователя за приложение на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, което е прието за неоснователно от първоинстанционния съд.

Представителят на застрахователя е релевирал своевременно, с отговора на исковата молба, защитно възражение за съпричиняване на

вредоносния резултат от пострадалия, обосновано с фактически твърдения за непоставяне на предпазен колан – нарушение на чл. 137а, ал. 1 ЗДвП, съгласно който водачите и пътниците в МПС, когато е в движение, следва да използват обезопасителен колан, с който МПС е оборудвано. По това възражение гражданският съд е задължен да направи самостоятелна преценка доколкото наличието или не на поведение на пострадалия в момента на ПТП, допринесло за настъпване на вредоносния резултат, е извън задължителните за гражданския съд въпроси, по които се е произнесъл наказателния съд, съгл. чл. 300 ГПК. Страната, направила защитното възражение има възможност в гражданския процес и носи тежестта да докаже по категоричен начин приносът на пострадалия, респ. на заявените факти и обстоятелства, на които е основано възражението. Недопустимо е приложение на чл. 51, ал. 2 ЗЗД ако приносът е само предполагаем.

Съставът на въззивния съд намира, че в случая, по възражението на застрахователя за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия не е проведено успешно главно пълно доказване, като съображенията за този извод са следните:.

Като доказателствени средства по това възражение са ангажирани в първоинстанционното производство, гласни доказателства и писмени доказателства- официални документи във връзка с ПТП, и са ползвани специални знания на експерти, на които е възложено изготвянето на заключения по съдебно- медицинска експертиза, съдебно- техническа експертиза и комплексна съдебно- медицинска и автотехническа експертиза.

От съвкупната преценка на посочените доказателства се установява, че пострадалият се е возил на задната седалка, зад шофьора на лек автомобил марка „Форд“, модел „Торнео“, с рег. № ТХ 7507 КХ, който е бил оборудван фабрично с предпазни колани, включително за пасажерите от двата реда задни седалки, с вид на коланите- триточков, инерционен за предните седалки и за задните странични седалки. При настъпване на ПТП с увреждащия лек автомобил малка „Мазда“, модел „6“ с рег. № В 09 00 ВР, са се откъснали втория ред седалки на лекия автомобил, в който се е возил ищеца от задните крепежни болтове, седалките са се наклонили напред, в резултат на което пътниците също са се преместили напред към сближение с гърба на предните седалки на водач и пасажери; уврежданията на пострадалия са резултат на удари с или върху твърди, тъпи предмети, респ. детайли на МПС.

От разпита на водача на автомобила, в който се е возил ищеца, не се установява дали пострадалият е бил с поставен предпазен колан към момента на ПТП- свидетелят заявява пред съда, че няма спомен за това обстоятелство. Вещите лица, изготвили комплексната експертиза обаче са категорични, че пострадалият е бил без поставен предпазен колан, тъй като в противен случай не биха се реализирали травматичните увреждания по лицето и долните крайници. Заключение на комплексната експертиза съвпада с това на съдебно- медицинска експертиза, изготвена самостоятелно от вещо лице д-р

Деян Демиров, в частта относно извода, че счупването на дясната раменна кост може да се реализира и при правилно поставен предпазен колан, при опит за предпазване с противопоставяне на десния горен крайник на предния ред седалки.

Това становище на експертите обосновава извод за липса на причинно–следствена връзка в случая между ползването на предпазен колан и полученото от пострадалия многофрагментно счупване на дясната раменна кост, с разместване на фрагментите. Причинно–следствена връзка се установява между допуснатото от ищеца нарушение на чл. 137а, ал. 1 ЗДвП и получените от него разкъсно–контузни рани по лицето и долните крайници и кръвонасядане по дясната подбедрица, но за тези увреди ищецът не претендира обезщетение от застрахователя на виновния водач видно от изричните уточнения в допълнителната искова молба.

След като изпълнението на въведеното от ЗДвП задължение за поставяне на предпазен колан при процесното ПТП не би предотвратило със сигурност последвалото счупване на горния крайник на ищеца, няма основание за прилагане на правилото на чл. 51, ал. 2 ЗЗД и редуциране на дължимото обезщетение по чл. 432 КЗ.

Изложеното мотивира въззивния съд за крайния правен извод, че предявеният иск с правно основание чл. 432 КЗ е доказан в размера, за който е уважен от окръжния съд– 38 000 лв., ведно с акцесорната претенция за законна лихва, считано от датата на предявяване на застрахователната претенция. Поради съвпадение на правните изводи на двете съдебни инстанции по предмета на спора пред тази инстанция, първоинстанционното решение следва да се потвърди в обжалваната част.

С оглед резултата от въззивното обжалване, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК и предвид направеното искане за присъждане на съдебно–деловодни разноски от процесуалния представител на въззиваемия, с прилагане на списък по чл. 80 ГПК, въззивното дружество следва да бъде осъдено да заплати сумата 2 800лв., представляваща заплатено адвокатско възнаграждение за тази инстанция по договор за правна помощ. Направеното от представителя на въззивника възражения за прекомерност на адвокатското възнаграждение, платено от насрещната страна, е неоснователно–съгласно чл. 7, ал. 2 т. 4 от Наредба № 1/2004г. за МПРАВ, минималният размер на дължимото адвокатско възнаграждение при материален интерес от 38 000 лв., възлиза на сумата 3 690 лв., следователно платеният адвокатски хонорар от насрещната страна е под минималния размер и не подлежи на намаление.

Воден от горното, ВнАпС, ТО, III-ти състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 289/23.06.2023г., постановено по т.д. № 709/2021г. по описа на Варненски окръжен съд, в обжалваната част.

ОСЪЖДА Застрахователно акционерно дружество „ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД, ЕИК 200299615, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Г. М. Димитров“ № 1, да заплати на Ю. Р. Х., ЕГН *****, адрес: гр. Д., ул. „Х. Б.“ № ХХ, ет. Х, ап. Х, сумата 2 800 лв. (две хиляди и осемстотин лева), представляваща съдебно – деловодни разноси за въззивна инстанция, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____